

**SARDAR PATEL UNIVERSITY,
B.A. SEMESTER-V (CBCS) EXAMINATION,
2016**

Monday, 21, November,
10.00 A.M. TO 01.00 P.M.

SANSKRIT-PAPER-XV

SUBJECT CODE: UA05CSLT15

TOTAL MARKS: 70

दशकुमारचरितम् (उच्छ्वास-६) दण्डीः ।

गीतगोविन्दः - जयदेवः ।

प्रश्न.१ (अ) नीचेनामांथी गमे ते बे गद्यभंडनो अनुवाद करो.

(१०)

- (१) अप्राक्षं च-‘भद्र ! को नामायमुत्सवः, किमर्थं वा समारब्धः केन वा निमित्तेनोत्सवमनादृत्यैकान्ते भवानुत्काण्ठत इव परिवादिनीद्वितीयस्तिष्ठति ?’ इति । सोऽभ्यघत्त - ‘सौम्य ! सुहृपतिस्तुङ्गधन्वा नामनपत्यः प्रार्थितवानमुष्मिन्नायतने विस्मृतिविन्ध्यवासरागं वसन्त्या विन्ध्यवासिन्याः पादमूलादपत्यद्वयम् ।
- (२) अहं चानङ्गविह्वलः स्ववेश्म गत्वा कोशदासेन यत्नवदत्युदारं स्नानभोजनादिकमनुभावितोऽस्मि । सायं चोपसृत्य चन्द्रसेना रहसि मां प्रणिपत्य पत्युरंसमंसेन प्रणयपेशलमाघट्टयन्त्युपाविशत् । आचष्ट च हृष्टः कोशदासः - ‘भूयासमेवं यावदायुरायताक्षि ! त्वत्प्रसादस्य पात्रम्’ इति ।
- (३) सोऽहमब्रुवाम्- ‘अस्ति शूरसेनेषु मथुरा नाम नगरी । तत्र कश्चित्कुलपुत्रः कलासु गणिकासु चातिरक्तः मित्रार्थं स्वभुजमात्रनिर्व्यूढानेककलहः, कलहकण्टक इति कर्कशैरभिख्यापितारव्य प्रत्यवात्सीत् । स चैकदा कस्यचिदागन्तोश्चित्रकरस्य हस्ते चित्रपटं ददर्श ।
- (४) अस्मिन्नेव क्षणे नातिप्रोढपुंनागमुकुलस्थूलानि मुक्ताफलानि सह सलिलबिन्दुभिरम्बरातलाद- पतन् । अहं तु ‘किं न्विदम्’ इत्युच्चक्षुरालोकयन्कमपि राक्षसं कांचिदङ्गनां विचेष्टमान- गात्रीमाकर्षन्तमपश्यम् ‘कथमपहरत्यकामामपि स्त्रियमनचारो नैर्ऋतः’ इति गगनगमन- मन्दशक्तिरशस्त्रश्चातप्ये ।

प्रश्न.१ (ब) नीचेनामांथी गमे ते बे ससंदर्भ सभज्जवो.

(०६)

- (१) भुक्तपूर्वा च सा पुरातनेन पुसां पूर्वरजैश्च, अस्या पुनरनवधमयातयामं च यौवनम् ।
- (२) ‘प्रक्षिप्तेनं सागरे’ इति ।
- (३) सेयमाकृतिर्न व्यभिचरति शीलम् ।
- (४) श्रुत्वा ‘चित्रेयं देवगतिः । अवसरेषु पुष्कलः पुरुषकारः ।

प्रश्न.२ ‘दशकुमारचरित’ कथा छे के आभ्यायिका- यर्थो.

(१२)

अथवा

प्रश्न.२ ‘दशकुमारचरित’ना छेका उच्छ्वासनु रसदर्शन करो.

(१२)

प्रश्न.३ नीचेनामांथी गमे ते बे विशे सभीक्षात्मक नोध लखो.

(१२)

- (१) दंडीनु जवन.
- (२) कन्दुकनृत्य.
- (३) धूमिनीनु पात्रालेखन.
- (४) गोमिनी वृत्तांत.

પ્રશ્ન.૪ ગીતિકાવ્યની પરંપરા વિગતે ચર્ચો.

(૧૫)

અથવા

પ્રશ્ન.૪ જયદેવના જીવન, સમય અને કવન વિશે સવિસ્તર ચર્ચા કરો.

(૧૫)

પ્રશ્ન.૫ 'ગીતગોવિન્દ'નું કથાનક જણાવી, તેનું રસદર્શન કરો.

(૧૫)

અથવા

પ્રશ્ન.૫ 'ગીતગોવિન્દ'માં નિરૂપિત પ્રણયભાવના વિગતે ચર્ચો.

(૧૫)

ૐૐૐૐૐૐૐૐ